

LISTJE IN CVETJE.

Opazujmo naravo!

II. Živalski repi.

(Po ruskem priredil *Brinjos.*)

b) Pri ribah.

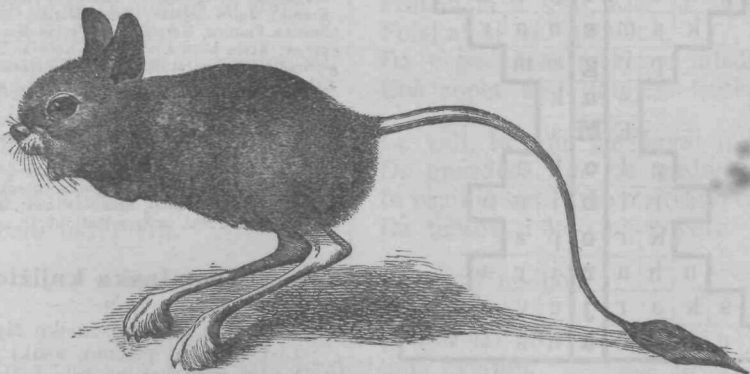
Telo gibčnih rib je podobno malemu parobrodu: plavute delujejo kot vesla, rep pa kot vijak. Riba udarja z njim na levo in na desno in se poganja v ravni črti po vodi.

Repi kitov se razlikujejo od ribjih v tem, da ne režejo vode navpično, ker ležijo ploskoma; udarjajo torej tudi le navzgor in navzdol, a ne na levo in na desno.

c) Pri štirinogatih živalih.

Posebno raznovrstni so repi štirinogatih živalij. Konji, krave in drugi parkljarji odganjanjo z njim, kakor z muhalnico, sitne komarje in ubade. Kravji rep je podoben gostemu čopiču, nataknenem na dolgem držalu; zato se more pa tudi z njim otepati celo do sprednjih nog. Konj ima sicer le kratek mesnat rep, a zato tem daljšo žimo; z njo si odganja krvopivne muhe po zadnjih nogah in po križu; po sprednjem delu života, kamor ne doseže z muhalnikom, vztrepetava pa s svojo gibko kožo v obrambo pred nepoklicanimi gosti.

Čemu ima neki mačka tako dolg, kosmat rep? Saj muh z njim nikdar ne odganja! In vendar rabi tudi naša muca svoj rep. Ko se pripravlja za skok na neprevidno miško, položi rep na tla, a ko pride pravi trenutek, podpira brzi skok in mu dá pravo smer. Kadar se plazí po ozkih tramih pod streho, po tankih vejah in drugih nevarnih krajih, vzdržuje z repom ravnotežje, kakor akrobati ali plesalci z drogom na vrvi. Ako ji preti nevarnost, da bi se prekopicnila na levo stran, zasukne rep nagloma na desno, a če cincne na desno, takoj ga krene na levo. A s tem še ni končana služba mačkinega repa. Vsakdo je že gotovo opazoval mačko, kadar je zagledala svojega največjega sovražnika, psa. Vrat in glavo prihuli na tla, s hrbtom napravi „kočijo“, dlaci se ji naježijo, iz očij

Egiptovski skakač.

ji švigajo bliski, a rep — privzdigne kvišku, kakor žugajočo bojno znamenje. Res, prav „hladnokrven“ bi moral biti pes, ki bi se ne ustrašil tega grozovitega sovražnika, — tega čudnega strašila, ki je pred njegovimi očmi nastalo iz vitke, gladkodlake muce.

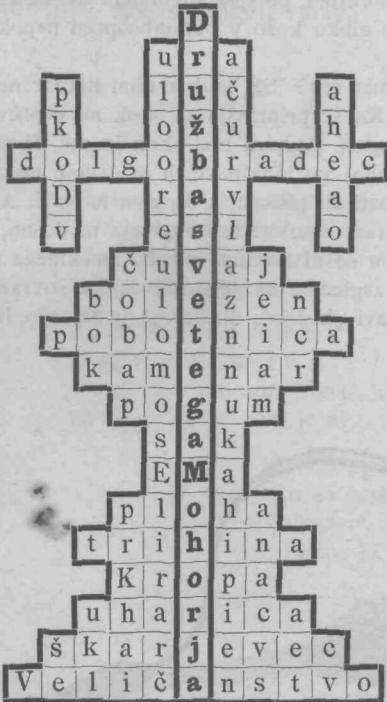
Kdo ne pozna košatega repa lisičjega! Ljudje si pripovedujejo, da lovi z njim ribe, da meče z njim peska in vode v oči kuram in drugim pticam, in bogsigave kaj še vse. Po zimi, ko pritiska hud mraz, zviije se prevejana tatica v klopčič, gobček pa vtakne pod svoj košati rep in diha tako v sé vsaj nekoliko bolj topel zrak, ki ji razgreva premrzle ude. Lisici nadomestuje potemtakem metlasti rep ponočno čepico.

Rep egiptovskega skakača je pravo pravcato krmilo. Ta glodavec, ki živi po puščavah afričanskih in po ruskih pustinjah, podoben je zelo našim mišim, le da ima čudne dolge zadnje noge, a do cela kratke sprednje; kadar išče po puščavi trave, ali kadar stikuje mej peskom za koreninicami, plazi se po vseh štirih nogah; toda če mu je sovražnik za hrbtom, beži le na zadnjih, dolgih. Pri tem dela čudovito velike skoke in se poslužuje dolgega, na koncu čopastega repa kakor krmila. Kadar je nevarnost največja, ko je lisica že na široko odprla svoj gobec, da bi zagrabila drobno živalico, švigne le-ta visoko v zrak in se zasukne v zraku s pomočjo svojega krmila, repa, v stran. Ko se dotakne tal, že se zažene v nasprotno stran, a predno se lisica obrne v svojem teku, je brzonogi skakač že zopet daleč za njenim hrbtom.

Zelo podoben opisani živalici je po svojih dolgih zadnjih nogah in po svojem hitrem skakanju kenguru, ki je takorekoč velikanski skakač avstralijski. Debeli, dolgi rep vesla po zraku, kedar žival skače, a nadomešča ji tudi peto nogo, če sedi pokonci. Ako kenguru brzo skače, ne poganja se le z zadnjima dolgima nogama, ampak opira se v tla tudi z močnim repom, kakor prebivalci severnih močvirnatih krajev, ki se zaganjajo čez luže in jarke z dolgo palico.

Rešitev naloge v 2. listu:

Družba svetega Mohorja.

Prav so rešili: Dostal Adolf in Pavel, učenca na vadniči; Stare Bruno, dijak; Gomilšak Antonja, učenka I. letnika višje dekliške šole; Hafner Miroslava, učenka I. razreda meščanske šole v Ljubljani; Gorjanc Ivanka in Mici, učenki, Krušnik Anton, Sešek Janko, Svetina Ivan,

Sajovic Jožef, Mencinger Josip, Loboda Ivan, Lužar Janko, Kristofič Karol, Vavpotič Franjo, dijaki v Kranju; Kragl Viktor, dijak v Trzinu; Zupančič Janko, učit. v Kolovratu; Štamberger Anton, tretješolec, Inka in Nuška, učenki v Kranju; Vodep Mar., Kavčič Alojz., Golež Neža, Leskovšek Jozefa, Nendl Marta, Florjan Ana, Dobovisek Neža, Stante Amalija, učenke dekl. šole v St. Juriju ob juž. železnici; Fenikvar J., Pirc Fr., Colombis J., dijaki v Ljubljani; Dežela Frid. in Avg., učenca V. razr. v Idriji; Lovšin I., četrtošolec, Breskvar Antonija, zasebnica, Krajec Pavel, Rohrman Josip Vladimir, Jaklič Josip, dijaki, Juvan Roza, Rohrman Mimi, Rozika, Milena, učenke; Rohrman Janko, učenec III. razreda v Ljubljani; Cvenk Marjeta in Žižek Bogdana, gojenki šolskih sester v Mariboru; Krizančič Fr. in Mar. pri svetem Križu blizu Ljutomera; Kmecl Mica, Presker Melita, Gorjak Vekoslava, gojenke v zavodu šolskih sester v Mariboru; Treven Zmagoslav, Albrecht Zorko, Velikajne Zvonimir, Kotel Radosl., Reimühler Hugon, Rupnik Peter, Badiura Nadoslav, učenici V. razr. v Idriji; Puc Fr., učenec IV. razreda v Ljubljani; Kastrez Robert, učenec IV. razr. na vadniči; Jugovic Franja, nadučit. v Kranju; Zorko, petošolec v Ljubljani; Privšek Ana, učenka III. r. v Žalcu; Adamič Marička, učit. hčerka, Adamič France, drugošolec v Ljubljani; Salberger Adolf, tretješolec v Kranju; Jureš Lojzika, Zrnec Mica, Jurkovič Franica, Bratina Franica, Koroša Jos., Prelog Marija, učenke V. r. pri sv. Križu blizu Ljutomera; Kočevar Ivek, učenec V. r. v Središču; Praprotnik Nežika in Vovšek Marička, učenki III. razr. v Braslovčah; Novak Julija, učenka VII. razr. v Senožečah; Ipavec Rafael, učenec V. razreda v Idriji; Dobnik A., Plaskan V., Šporn Fr., Vovšek J., Novak K., Juhart A., Vrankovič F., Marovt A., Matko I., učenici III. r. v Braslovčah; Strauss Matilda, Zupančič Uršula, Frantar Mar., Bisjak Jerica, Fos Efa, gojenke Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani; Kmet Minka, učenka III. razreda v v Cerkljah; Flere Emil, učenec V. razr. v Ljubljani; Zorn Avg., učenec I. real. in Zorn Emil, uč. II. razr. vad. v Gorici.

Spominska knjižica.

3.

Knjiga je naše pozemsko življenje, List, ki nanj pišemo, vsaki je dan; Kadar nam ura bo bila ločenje, Takrat popisana zadnja bo stran; Pišimo vedno v to knjigo tako, Da se v nji blagih del sveti zlato! —a

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnistvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripraviški dom“. — Urejuje Ant. Kržič. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.